

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Уторак 25. Децемб. 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Прегледу ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Збор грађана општине вароши Београда усвојио је предлоге Одбора општинског и 3. Јуна о. год. одобрио:

а) „Да се општина за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеја, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антрпа и за грађење модерне калдрме задужи са 10,000.000 динара ефективних;“ и

б) „Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам, и за време грађења као и после, да се на основу закона о варошкој трошарини у Београду, од 13. Јуна 1884. год. у споразуму са владом Његовога Величанства, уведе у најкраћем року трошарина на извесне предмете, а те предмете да одреди Одбор општински“.

На основу ових одлука зборских; и како се зајам мора остварити у скоро, да би се могли продужити ове године већ у велико започети, а од нове године предузети и остали велики послови, који су пројектовани — Одбор општине вар. Београда издао је правила о трошарини и прописао тарифу на које ће се предмете, како и по колико наплаћивати на име трошарине.

Правила о трошарини и тарифа добили су законску потврду указом Краљевске Владе од 21. ов. мес. према закону о трошарини и допуни његовој с тим, да трошарина ступи у живот одмах.

Према овоме Суд општине вароши Београда објављује грађанима београдским да је почело од 21. ов. мес. наплаћивање трошарине по правилима и тарифи објављеним у званичним „Српским Новинама“, и „Београдским Општинским Новинама“.

Трошарина ће се плаћати на овим главним тачкама:

При савској царинарници, жељезничкој царинарници, главној трошаринској станици, на марвеном тргу и на пошти; а сем тога и при трошаринским станицама, на друмовима који воде у варош: „**топчидерској**“, „**крагујевачкој**“, „**смедеревској**“ и „**вишњичкој**“. Исто тако, по потреби и наређењу, за проста кола која не возе предмете плаћању трошарине подложне, наплаћиваће се такса и при трошаринским стражарама, имено: „**виноградарској — бр. 3.**“, „**светосавског споменика — бр. 5.**“, „**булбулдерској — бр. 7.**“, „**вишегробљанској — бр. 8.**“, „**дигљарској — бр. 10.**“ и „**јевремовачкој — бр. 11.**“

Увођењу трошарине, као што је у своје време објасњено, морало се је приступити у животном интересу престонице. При одређивању тарифа, пазило се је да се најпотребније намирице, као хлеб, ма у ком виду, не оптерећују, и тако је трошарина заведена само на предмете, на које се лакше може плаћати. Али ма колико и

кад би у опште био тежак терет њезин, мора се она подносити зарад извршења оних напред именованих великих рефорама, које ће не само створити боље здравствене прилике него и повољније услове за свестрани развитак наше вароши, трговинско-привредни напредак и у опште за погоднији живот у њој.

У колико ће по томе извршење великих рефорама варошких бити од непосредне користи и по развитаку престонице и по сваког појединог становника, у толико има више места рачунати, да ће грађанство престонице и само радо излазити на сусрет дужностима које правила о трошарини налажу.

Све пак олакшице, које промету и трговини буде могуће чинити, главна управа трошаринска, као и сви њезини органи, указиваће их и брзо и лако, као што ће и представништво општине водити бригу да трошарина не смета трговини и саобраћају, већ да се трговина подигне и унапреди, и да се створе све могуће удобности ради њенога развитака.

Што се најзад тиче неправилности, које би се могле појавити при увађању ове нове установе а грађанство би их сазнало и доставило председништву општине, може се рачунати увек на брзе и енергичне исправке и чување интереса и грађанства и престонице.

22. Децембра 1890. г. АВр. 2390. у Београду.

ДЕЛОВОЊ
Спасо Хаџи-Ристић.

ПРЕДСЕДНИК
НИКОЛА П. ПАШИЋ.

УРЕДБА

О ТРОШАРИНИ У ВАРОШИ БЕОГРАДУ

1. Општина београдска наплаћиваће трошарину на одређене предмете који се уносе у варош по привременим правилима, која се овде излажу и уз која иду као саставни делови: тарифа по којој ће се трошарина наплаћивати, и привремена правила о трошарини на еспане транзитне, и оне који су смештени у антрпотима.

2. Општина београдска ће ова правила и тарифу примењивати и по њима трошарину наплаћивати у толико, у колико се поједине одредбе њихове не косе са законима и законодавним одлукама које постоје или ће постојати.

3. Приход од варошке трошарине у Београду, општина не може употребити ни на какву другу општинску потребу осим оних, које су законом о варошкој трошарини у Београду означене.

Приход овај водиће се по нарочитим за то спремљеним књигама и рачун о учињеним издацима из њега склапаће се и водити особено, па по том подносити Главној Контроли на преглед у свему онако како је прописано законом о општинама за друге општинске рачуне.

а) На ствари, које леже 30 и мање дана, на 100 кгр. по 0.10 дин. дневно; на 1 кола (до 500 кгр.) по 0.40 дин. дневно.

б) На ствари, које леже више од 30 дана, наплатиће управа за првих 30 дана по тарифи по а), а за све остале дане наплатиће само на 100 кгр. по 0.50 дин. дневно, и на једна кола (до 500 кгр.) по 0.20 дин. дневно.

Чл. X. Сваки онај који се ухвати да није платио трошарину, биће кажњен као кријумчар по закону који вреди за ђумруке.

Онај који кријумчарење докаже, добија у награду од казни.

Чл. XI. Сваки орган трошарински има права да свака кола, товари и терете, који улазе у варош, прегледа и нађене ствари подвргне плаћању трошарине на начин, који је овде прописан.

Чл. XII. Све случајеве, који овим правилима нису регулисани, расправљаће суд општински, чије ће се решење сматрати као допуна овим правилима, и вредиће као правило за све будуће сличне случајеве, у колико се то не коси са законима и законодавним одлукама које постоје.

Чл. XIII. Сви трошарински органи морају бити према свакоме учтиви и предусретљиви. Ако се противно докаже, суд ће их општински на доставу трошаринског управника казнити.

Чл. XIV. Према потреби и нахођењу управе општинске трошарине, моћи ће она поставити око вароши и више малих станица, које ће наплаћивати трошарину само од кола, а робу подложну трошаринској такси спроводиће до најближе модлових четири трошаринских канцеларија, које су споменуте у чл. I, а чл. II, а чл. III.

Чл. XV. Свака товарна кола (до једне тоне), кад плате 0.80 дин. општински ће их кантар мерити бесплатно, јер је у торњој цени урачуната и кантарина, а чему треба да сведочи цедуља на колима. Пиварска кола и свака друга која товаре преко једне тоне, плаћају 1.20 дин. где је такође урачуната и кантарина.

Без кантарине, свака кола товарна, као и она с једним коњем, товарни коњ, магарац или мазга, плаћају као обично, по 0.20 дин. при улазу у варош, а товарни коњ, магарац или мазга, са кантарином, плаћају 0.40 дин.

Чл. VI. Од наплаћивања трошарине ослобођавају се ове ствари:

- а) ствари за Краљев Двор;
- б) ствари за посланике и заступнике страних држава;
- в) ствари за државну и општинску потребу;
- г) које пролазе кроз варош (транзитне).

Но и на ове ствари кад су у колима, плаћа се од кола 0.20 дин.

Чл. XVII. Главна управа трошаринска ренаваће о томе, које ће се ствари по чл. XVI плаћања ослободити.

Чл. XVIII. О изменама и допунама ових правила, решаваће само Одбор општине вароши Београда и доноси Влади на одобрење.

Чл. XIX. Ова правила као и све доцније измене и допуне имају се преко општинских новина објавити. Тај рифа, поред обнародовања, мора у свакој трошаринској канцеларији бити на угледном месту изложена.

В) ПРИВРЕМЕНА ПРАВИЛА

о трошарини на еспапе транзитне и оне, који су смештени у антропотима.

Чл. I. Сваки еспап смештен у антропоту, на коме лежи терет трошарински, може се из антропота изнети само у онакој форми паковања, како је унет, н. пр. у паку, сандуку, бади и сл. а никако у мањој количници.

Чл. II. На еспап, који је смештен у антропоту, не плаћа се трошарина све докле дође се из њега у варош не унесе, и то на онолико, колико се унесе. А по себи се разуме да ће тај еспап платити дежарину, докле је у антропоту.

Чл. III. Онај сопственик еспапа, који би желео да свој еспап смести у свој магацин, мора одмах платити сву трошарину. Ако би ко хтео олакшице о томе, да не плати трошарину на сав еспап, мора тој управи трошаринској јавити, која ће еспап, на који трошарина није плаћена, пломбирати, али да се магацин затвори са три разне браве па један кључ од тих брава да задржи за себе, други преда ђумруку а трећи управо трошаринској. Ако се еспап пломбира мора се обавезати да, под њемством два испурна грађанина, неће блембирани еспап из магацина изнети без знања управе трошаринске. Учини ли противу ових правила, биће дужан он и његовојемци солидарно да наивнети еспап плате трошарину и нушине казне још двапут годишно.

Чл. IV. Ова олакшица вреди само за 9 месеци, а јо трошарина се у року од 6 месеци на сав еспап мора платити, који лежи у приватном магацину. После овога рока трошарина ће се наплатити егзекутивним путем од сопственика или његових јемаца.

Чл. V. Пломбирање ће се извршити на трошак сопственика робе, но орган трошарински дужан је да се стара, да се са мање трошка буде. За сваку пломбу платиће сопственик робе по 0.10 дин., и по закону прица

Бернару изгледаше да се старчева смрт врло скоро придибликује.

Од једном саже се опруженим рукама и укрупњеним претима као да хтеде старца удавити. Пре обичаје српских, вали сутра би се познати трагови. Да ли саму полудио? рече поново седајући. Већ је на умору, а сав још онај је све свршено.

Чекаше. У поноћ оци херманове још једном засветлише, тело му се затресе, као да хтеде ван природном снагом онег оживети, али то беше само тренутно.

Живци часком протегнути и опружени, поново олабавише, као тетиво из одапетог лука. У очима старчевим појави се још једна, последња гранча из уста поцурн жуто-крвава пена а с њом и последњи уздах.

Иве градмуд прокуча мучновати глас, сирва нагло, па привилно, док сасма неисчезе.

Херману све је било изумро, само још и погледа остале исти, немичан а очна отвора неже.

Бернар стави руку на старчеве груди, срце беше престало да куца, било се више не осећаше. Он се диже, бледи, али оцице му не показа ни најмањи траг узбуђености. Општег изгледа Баца још један последњи поглед на мртваца, па стиснувши на своје груди благо, живо прекорачи прозор. Све је било завршено! И не свлачећи се Бернар леже у кревет! тисну под ње ступом своје злато и закљони очи намером да засни.

VII

Бернара спонде прозница зора га нађе будна и узрујана. Он изађе на улицу.

Као и тврдица Бернар је сакрио благо у најскровитији кутин своје мансарне, сматрајући да она је задобио.

Пол-Ројал учи нас да се речима не наслађујемо. Али онег у овом свету речи играју велику улогу. Задобити често је доз вољено, па и узорито, докле се краја презире и кајивања за добити и украсти то су два екстрема која се додирују. Јунаци се често рукују са разбојницима.

Време беше красно. Бернар се дуго шетао уживајући на сунчаном зрацима, дишући раширеним плућама и топећи се од задовољства.

Улице беку пуне света и граје. Та граја изгледаше Бернару као да је сав свет радостан. Ми меримо често туђу срећу по сопственој радости.

Бернар размишљање колико ли може износити присвојено благо и долазати до закључка осмеживаше се задовољно.

Поче уображавати и представљати себи како ће бити у онег поштовану и поштену, да сад је лако и богато.

(наставља се)

И не свлачећи се Бернар леже у кревет! тисну под ње ступом своје злато и закљони очи намером да засни.

дајућу таксену марку. Ако трошарина даје канап, рачунаће му се исти као код ђумрука.

Чл. VI. Пломба од српског ђумрука ударена, вреди и за трошарину. Но при скидању исте мора присуствовати и орган трошаринске управе. У противном сматраће се за кријумчарење.

Еспап, који ће само кроз варош проћи, нити ће платити трошарину нити пломбу, но само 0-20 дин. од натоварених кола. Овај еспап мора трошарински орган кроз варош до краја спроводити.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

XIII. РЕДОВНИ САСТАНАК

17. Децембра 1890. године

Председавао члан суда г. Св. Каранешић; били чланови одбора: М. Ј. Марковић, Р. Ђирковић, Ј. Станковић, Ј. Симић, Л. Дашковић, С. Д. Миљевић, Др. М. Т. Леко, С. Чађевић, М. Капетановић, Р. Петровић, М. Цветковић, М. Јанковић, Н. Р. Поповић, Р. Драговић, А. Ј. Олавић, Д. Најдановић, К. Б. Михаиловић, Ј. М. Тадић, К. Д. Главинић, М. Јовановић, В. С. Новаковић, К. П. Михаиловић, А. Шток, Љ. Јовановић, М. Велдизарић, Б. Димитријевић, Ј. Ж. Ђурић, В. Виторовић, Ј. Петковић, М. С. Денчић, М. М. Терзибашић.

I.

Пре но што се прешло на дневни ред повео је разговор одборник г. Димитраје Најдановић о томе, како би требало поверити преглед свиња не само марвеним лекарима него и недипломисаним прегледачима, за које се зна да су прегледу вични и врше исти сигурније од марвених лекара, који прегледајући на живо налазе да је брав здрав а после клања да је бобичав.

Председник тврди да је од стране самих клача бивало злоупотреба тиме, што су за клање приводили другог брава а не прегледаног, да би само изиграли преглед; али да се томе стане на пут, поручене су справе за ровашење једном прегледаних свиња.

Према овоме и како законом није допуштено да стоку прегледају и други ко сем дипломисаних марв. лекара — прешло се на дневни ред преко овог питања.

II.

Одборник г. К. Б. Михаиловић чини примедбу да се стока општинска не поткива као што ваља — на што је председништво изјавило: да је суд већ предузео нужне мере према лицу коме је поткивање стоке уступљено.

III.

Председништво износи акт водоводне надзорне комисије којим јавља да се према уговору са г. О. Смрекерм њему има

уступити грађење 5 бунара његовога система и да је погодба закључена за 42.000 динара.

По саслушању акта (А.Бр.2299) одбор је усвојио да се по предлогу комисије поступи ако је погођена цена у границама предрачуна; о чему да се суд увери па и одбор извести.

IV.

По саслушању извештаја о ценама жита и брашна (А.Бр. 2351) решено: да се повиси цена хлебу са једном паром динарском по килограму. У исто време и изабрана комисија од г.г. Др. М. Т. Леко, Мате Јовановића, Ђоке Николића, Раденка Драговића и старешине хлебарског еснафа, са задатком: да састави таблицу према ценама брашна, по којој би у будуће увек могао сам Суд на крају сваког месеца објављивати цену хлеба према ијачној цени брашна.

V.

Председништво саопштава да је на дневном реду извештај комисије, којој је било поверено да проучи и предложи какво осветлење треба завести: да ли електрично или светлећим гасом.

Извештај комисије (А.Бр. 2483) гласи (види на 5 страни овога броја).

По саслушању извештаја водила се подужа дебата после које је решено: да се извештај с предлогом у њему усвоји и одмах распише стечај за електрично осветлење. Стечај да састави иста комисија, која је и питање о осветљењу проучила.

VI.

Одборник г. Др. Марко Леко реферирше, као известилац комисије, да је између свију кандидата који су се пријавили за општинскога лекара у кварту теразијском, комисија нашла да јој ваља предложити двојицу г.г. Др. Марка Марковића и Др. Данила Данчевића, пошто они међу осталима имају првенство с тога што су и београђани.

Према овоме стављено је на гласање питање и већином гласова решено: да се упражњено место општинскога лекара за квартал теразијски повери г. Др. Данилу Данчевићу.

РАДОВИ НА ВОДОВОДУ ИЗВЕШТАЈ НАДЗОРНЕ КОМИСИЈЕ 12. Децембра 1890. год.

Водоводна надзорна комисија поднела је извештај о радовима на водоводу за претпрошли и прошли месец, Октобар и Новембар, и то како о радовима на реконструкцији данашњег тако и о грађењу новог водовода. Извештај тај гласи:

„НИЈЕ СЕ САСТАЛА КОМИСИЈА“

СКИЦА ИЗ ЖИВОТА НАШЕГА ДОВА

Овога пута са Саборне цркве није се чуло оно велико звоно, на чији се јек сваки у граду пита: „ко ли је то умро?“ Велико звоно, за велику таксу, оглашава испуштenu душу само „срећних“ самртника....

У маленој и ладној соби, коју испуњују сви изгледи беде, издахнула је мајка петоро деце. Над телом њеним очајно нариче одрасла ћи, а плачем јој помажу три мушкарца. Неколико жена искупило се — чине последњи дуг свој према умрлој.

- Ко ме ће ова бедна деца? —
- Ко ли ће их јадну заштитити?...
- Вида су се око мајке, вако-тако, а сад?....
- Тешко сирочади без мајчина загрљаја....

Овако шаптаху једна другој искупљене жене, кад у собу уђе постар човек. Скиде шубару, приђе умрлој, целива је па просузи. Из груди му се оте јаук:

- Еј Стојане, брате, шта ти деца дочекаше!...
- Ко ли је био тај Стојан? —

*

Тамо у оном најстаријем крају града, што је данас полу празан, има једна стара кућа за коју се некад врло

добро знало. Сада је се слабо ко сећа, а када је у њој живео Стојан П... нису избијали из ње многобројни пријатељи. Домаћин је био један од првих људи, старијега кова. Носио је светло име јуначкога оца из 1813. а узнео га и сопственом заслугом 1862. Кад се иселише Турци, Стојан је живо повео трговину, срећа му брзо стаде пред кућом, те се у скоро јако обогати. Није то био циљ његова живота. Изродити децу, одгајити синове, оставити им у аманет да се покажу достојни деда свога, да понесу даље заставу српску и пободу је на Косово — за те је идеале више живео он.

Колико је сумничења, разбио дух његов. Колико је њих растресао и учврстио у вери да нису далеко дани потпуне слободе народне....

Био је срећан да га жена обдари прво мушким дететом. О, како се је то славио дан крштења! Кум даде детету име Боривој; а кубуре припуцаше да буду знамење очеве уздања.

За даљих осам година Стојан доби ћер и три сина, али му се не испуни жеља југбогданска... Подизао је децу узоритом родитељском љубави. Кад најстарије сврши основну школу, говорише неки: „подај га нек изучи све школе, паметно је дете“.

— Море, Стојане, рећиће му једном кум Миро, не дирај дете из школе, нек му буде, кад одрасте, широк свет.

— Ретке си памети, куме, али ти се чудим како у

I. Реконструкција постојећег водовода.

На водоводу билбилдерском извршени су ови радови :

1. Довршено је истраживање већ ухраћених извора;
2. Продужено је и довршено копање рова за полагање земљаних цеви до главне суточнице;
3. Продужено је полагање цеви од печене земље за спровод воде од извора до главне суточнице и до 1. Децембра положено је 960 метара тих цеви;
4. Копан је ров за полагање гвоздених цеви од главне суточнице, у правцу ка резервоару на тркалишту, и ископано је 1352,00 метра дужине;
5. У ископани ров положено је 1352,00 м. гвоздених цеви од 125^{мм} пречника и пошто су цеви у рову издржале пробу од 10 атмосфера притиска, ров је затрпан;
6. Отпочето је и довршено грађење резервоара на тркалишту, осим малтерисања у самом резервоару;
7. Од резервоара копан је ров ратарском улицом, преко палилудског трга до болничке улице, са дужином од 1080 метара;
8. У тај ров положено је 1080 м. цеви од ливеног гвожђа 80^{мм} пречника и по извршеној проби ров је затрпан и кадрма доведена у првобитно стање.

На варошком водоводу извршени су ови радови :

1. Сазидана је нова суточница за све изворе варошког водовода;
2. Поправљен стари аквадукт, звани „кршна ђуприја“ и поред њега озидан је зид у који је наменена цев за отицање сувишне воде;
3. Резервоар на западном врачару довршен је и отпочето малтерисање изнутра;
4. Копан је 2680 м. дугачак ров за полагање гвоздених цеви од тог резервоара до главне суточнице;
5. У тај ров положено је на дужину од 2160 метара цеви од ливеног гвожђа 125^{мм} пречника, а од тих је 1240 м. по издржаној проби затрпано;
6. Од резервоара идући сарајевскеј улици ископан је на дужину од 240 м. ров и у исти положено 240 м. цеви од ливеног гвожђа, пречника 125^{мм}, и по извршеној проби ров је затрпан.

У шупи за испитивање цеви, у старом сењаку, испитано је од 9. Октобра до 26. Новембра тек. године: 1264 ком. гвоздених цеви од 125^{мм} преч. по 3 м свега 3792 м

8	"	"	"	"	са ободом	"	"	"	24
250	"	"	"	"	100 ^{мм}	"	"	"	750
943	"	"	"	"	80	"	"	"	2829
94	"	"	"	"	50	"	2 м	"	188

овоме грешити, одговори Стојан. Јадне ти школе а још грђи свет! Море човече још много година требаће овој нашој малој и нејакој држави — мушке снаге и челичних синова, да се боре, падају и мру. Ја ти моју децу нећу у велике школе. Нек од мене изуче што сам ја од баба — требаће им борити се.

— Па шта ће им школа томе сметати ?

— О, те још како би их променила! Зар можеш и мислити да би они остали стојанови синови дедине крви. Не, мој куме, мекушчад би то била, мекушчад... Нису за нас још тешке књиге и науке, док нам нема слободна живота. Ханџар и пушка — на то да ми учимо најпре и највише нашу децу: требаће светити Косово! А лако ће после унучад учити високе науке у слободној и великој Србији.

Овако је Стојан судио а ко зна да ли је и грешити он?

Али не би суђено Стојану да дочека жељено време, да подигне децу своју. Срећа се од једном окрете од њега и задеси га голема штета. Беше уложио сав капитал у со и шљиве. У једном га послу инат упропасти, у другом цена уби. Паде у тежак положај. Запе снажно да исплива трудом и памећу. Радио је, трчао и путовао. Врућица га снађе на путу, а за десет дана није био више у животу.

О, како је брзо пројурио глас о његовој смрти. „Стојан је умро!“ — „Еј, сиром Стојан!“ — „Их, онакав човек!“ — чуло се је на све стране. И старо и младо,

64	лукова	од 125 ^{мм}	свега	38
36	"	" 100 "	"	20
60	"	" 80 "	"	31
36	"	" 50 "	"	17
68	делова са наглавком на оба краја		"	11
				Свега 7700 м

Сем тога избушен је поред шупе један бунар из кога се вади потребна вода за испитивање цеви.

II. Нов водовод.

Пошто су сва бушења довршена у прошлом месецу, то је у току овог месеца извежен и у зато саграђеној шупи код белих вода смештен, сав материјал за грађење бунара, који је за време предходних радова набављен.

Предузимач Неквасил превлачио је материјал за грађење службене зграде, ископао темеље за исту и за 1 м. висине изидао темеље. По што је мраз пастунио, то му даљи рад обустављен.

III. Обдржавање садањег водовода.

Услед снега и кише која је после дуже суше наступила, долазила је из римског водовода и из извора код три крушке мутна вода, с тога је, у колико је кишње време дозвољавало, рађено на томе, да се замућивању стане на пут тиме, што је изнад извора сабијано земљиште и грађени шанчеви, за одвод кишњице која се кроз цукотине и крчињаке у изворе сливала и мутила их, а предузете су мере, да се замућивање извора сасвим одклони.

Мочарно и кишовито време, које је за прошла два месеца било, спречавало је и отежавало рад у пољу.

У року прошлог месеца одржата је лицитација за набавку потребних цеви за нов водовод. Резултат о исходу те лицитације познат је Суду из нарочитог извештаја.

Исто тако одржата је лицитација за копање ровова за полагање цеви у вароши, за стари водовод, ну како цене нису биле повољне, то је комисија решила да се тај посао у режији ради.

Расписане су лицитације за набавку потребних затварача и хидраната за нов водовод, као и за копање ровова и полагање цеви за исти водовод.

До краја прошлог мес. добивено је од фирме Руд. Бекинг и Комп. ливених гвоздених цеви и то :

1137	комада од 125 ^{мм} пречн.	3 м дужине	свега	3951 м
250	"	" 100 "	"	750 "
1317	"	" 80 "	"	519 "
275	"	" 50 "	" 2 "	3550 "
и 8	"	" 150 "	са ободом	24 "

и богато и сирото — испрати га до вечне куће. И сирото?! Да; а и ко би пре? Та Стојан је више свега био па менич човек, пун милосрђа, пун сажаљивости. Чинио је много сиротињи, помагао редом, гди-год је доспео; залићао свако сироче, делио и капом и шаком — више, но што је и могао.

Да ли није и само с тога морао пропасти?...

*

Остала је бедна жена да се с недораслом децом пати. Научена добру, требаше јој или подлећи или се одржати. Храбрили је добри људи: рекли су да ће бити и помоћи. Помоћи?! О да нерсетне речи! Од кога помоћи?! — Помоћи није било. А и тешко је то пасти другоме на помоћ. Колико их је у нас што радо помажу десницом да не види левица?... Они, што из отворена дома стојанова не избијаше, сада исчезоше — нестале их. Пад стојанов потсекао је крила и кум-Миру и побратим-Кости, те и они не могоше помагати. Требало је дакле мучити се, и честита Јана предаде се судбини свесно и решено. Сави се и прикупи децу, па отпоче мучну и тешку борбу са сиромаштвом и невољом сваке врсте, молећи Бога и јутром и вечером, да јој само даде снаге, да издржи докле деца не одрасту и на своје ноге стигну, али...

Накоп шест година и Јана паде, паде у постељу, да се из ње више не подигне!

Шта ли је Боже свали, кад још могаше издржати!..

Од фирме Браћа Рехлинг Клингенбурга цеви од кованог гвожђа и то:

70 комада од 38^{мм} пречника свега 343,56 мет.

392 „ „ 25 „ „ „ 1846,40 „

са потребним деловима.

Од фирме Ледерер и Несењи цеви од печене земље: 1251 м од 100^{мм} пречника са потребним деловима.

Надница је утрошено при радовима на билбилдерском и варошком водоводу, сем сталних надзорника, свега 6855^л надница.

У општинском сењаку при испитивању гвоздених цеви 207 надница; и на

Одржавање постојећег водовода 102^л наднице.

IV. К а н а л и з а ц и ј а.

Прикупљање и сређивање података за израду генералног пројекта за канализацију довршено је и послато г. Хобрехту у Берлин и г. Смрекеру у Манхајм, ради израде генералног пројекта.

ИЗВЕШТАЈ

комисије за осветљење вароши Београда.

Данашња престоница Београд је готово без осветљења, јер се у осветљење вароши не могу сматрати оних 600 петролеумских фењера, растурени по улицама од 50—60 километара целокупне дужине, од којих још тешко да је три четвртине сваке ноћи у добром стању. Београд, који тежи да постане обртна тачка између истока и запада, не може више остати неосветљен. Београд, као најближи западу међу свима источним варошима, мора први усвојити најновије успехе у науци и култури, па дакле мора усвојити и оно осветљење, које је наука у сваком погледу огласила као најбоље; Београд као престоница краљевине мора свима нашим варошима у унутрашњости показати пут, којим се иде ка напретку и цивилизацији; Београд, као престоница, мора бити престонички осветљен.

Те смо мисли имали ми потписани чланови комисије за осветљење Београда пред очима, кад смо приступили своме послу; на све те тачке мисли смо ми док смо претресали поједине врсте вештачког осветљења. Па сигурни у правилност схваћања тога питања, као и у оцену разлога који су нас руководили за решење његово, ми ево износимо пред одбор општине београдске и разлоге и резултате тога нашега проучавања.

Пред нама стоје две у неколико само сличне, али међу тим у ствари врло различне врсте вештачког осветљења: гасно

и електрично. Прво је много старије, познатије па и примамљивије: друго се појавило тек пре врло кратког времена, доста је ретко, нарочито код нас, у већем размеру употребљено, па за то и непознато.

Кад би се тицало осветљења само улица београдских, ми би врло брзо били готови, јер је осветљење Београда сада само толико важно, што је калдрма у врло рђавом стању. Ми данас, идући у вече по вароши, морамо непрестано да гледамо пред ноге, да не згазимо у какву бару, да се не спотакнемо о какву гомилу камења или цигаља испред кућа, које се зидају, и т. д. Кад ми будемо били сигурни да можемо отићи из општине куће до на Енглезовац с тротоара на тротоар, и без икакве бојазни, интересовање за осветљењем вароши спашће за 50 процента, и онда се њему неће приписивати толика важност, каква му се сада приписује. Али ми видимо поред сваког фењера на улицама београдским још стотине других жижака у собама и радионицама, поред којих се боду и капљу толике очи, и оне нас се стотине много више тичу но они поједини фењери; ми видимо да ће улично осветљење Београда бити капија кроз коју ће у наш јаван а нарочито приватан живот ући и одомаћити се или гас или електрицитет. С тога не треба ову ствар олако схватити и узети ма које од та два осветљења, под изговором, да ћемо га лако избацити ако не ваља; у томе баш и јесте сва тежина тога питања, што се не може тако лако једно осветљење заменити другим, што се та два осветљења разликују и у произвођењу и у употреби и ничега заједничкога немају, што би се могло употребити код другог, ако прво није добро.

Све нас то опомиње, да сада, при решавању тога врло важног питања будемо врло обазриви, па да узмемо у обзир све што се зна и о једном и о другом осветљењу, да упоредимо међу собом разне особине једнога и другог осветљења, да ставимо на један тас најосетљивијих теразија једно а на други друго осветљење, па које претегне, нека на њ' коцка падне. Таразије нека нам најпре буде хигијена, па онда материјални обзир: на првом месту наше очи, на које ће та светлост дејствовати, па онда и јевтиноћа; на првом месту здравље тела оних, којима ће та светлост да светли, па онда тек здравље њихових децова, па тек онда питање, „шта ће то да кошта?“ Јер хотећи да преко ноћ заменимо дневну сунчану светлост, старајмо се да замена буде заиста права замена, узмемо такву светлост која ће утицати на цео наш организам онако исто као и сунчана светлост, која ће учинити да осветљена ноћ не буде ништа друго но продужени дан.

Неколике пробе са електричним осветљењем чињене су и код нас и од сваког сте нашег грађанина могли чути да је електрична светлост „врло јака, несносна и да болу очи од ње“. На сваки начин, ако је тако, онда би приговор био основан, јер заиста јака светлост шкоди очима.

*

Сиромаштво уме да води и очајну борбу са незгодама. Јана је већ прве године своје беде толико била очеличила да је могла служити као светао пример мајке — паћенице. Није никад осећала умор, још мање је знала за одмор. Ваљало је децу подићи а није требало још много. Стићи ће брзо и други мушкарац. И он ће у трговину. Боривоје има већ и добру плату. Ђир-Јово је рекао за Боривоја: „овај дечко биће посленик и по; вреди га подићи“. Отуда је и могао он одвајати за рана од плате помоћ мајци својој. Само је сада требало још да не буде више других незгода. Али ваља одслужити рок у војсци. Боривоје мораде ићи а Јана остати и без те синовљеве потпоре. Сад је било још теже. Место да се окрене на боље, стање постаде мучније. Није смела Јана ипак да клоне. Издржаће се и то, није дуго. Уздала се у Бога и златне руке ћери своје. Госпође дадоше честитој Драгињи да шије, па се по која није баш сувише ни цењкала... Радила је ћи, сиротица, с напрезањем, помагала мајка равном мером, и леба је било... Али — ах, то проклето „али“...

Једног дана разболе се Јана. Дан-два и слабост не попустила. Честе грознице и никако да престану. Тешка боља залеже се и Јану свали сасма у постељу. — Девет пуних месеци не диже се она, а данас?... Ено је гди у сред јада своје чемерне деце лежи непомична на столу. . . .

* * *

Рекли су добри људи да ће стојановој деци општина указати помоћ. — „Та он је то заслужио!“...

Милостиве мајке говориће мужевима својим да се за јанину сирочад заузму гди треба. — „Та штета је така деца да пропадну!“...

Световали Драгињи да оде са обадва мала брата „у општину“, и да моли.

Кад је последњи пут она, бледа и полумртва, дошла до општине; кад је за шест месеци и пети пут, скоро пред сам Божић, смерно и плачно пришла руци седог кмета, и тада је он слегао раменима и дочекао ју званичним речима:

— Шта ћу, рано, кад се није састала — комисија.

*

Како ли су, Боже мој, јадна стојанова деца провела Божић?

„Стена“.

Ви знате да је се у старо време веома јака светлост употребљавала да се ослепе они који су на то осуђени. Онај који је осуђен да изгуби вид својих очију затворен је на дуже време у мрачан простор па је после изведен и принуђен да гледа у сунце. Тако исто има примера да се може ослепити и од муње.

И светлост одбијена са светле снежне површине, изазива болест у очима. Од очију пате и раденици по стакленим фабрикама, ливницама, ковачницама и т. д.

Сви ови примери показују да светлост може штетно утицати на очи, али ви видите у исти мах и начин како то бива. Кад се очима непосредно гледа у светлост, па била она јака или слаба, увек ће она бити штетна по очи; као год што вам од сунца засену очи, тако исто не ћете моћи видети ништа и кад будете из близа гледали само један минут у обичну петролеумску лампу или у гасни пламен. И сви они, који су се овде код нас жалили да је електрична светлост јака, сви су они, зато, што је та светлост била нова ствар, гледали у лампу која им је наравно засенила очи. Кад електрична светлост постане обична ствар, никоме неће падати на памет да у њу ниљи и сваке ће опасности за очи негати. Кад би се сутра запалило на небу какво ново сунце сви би у њ' упрли своје очи и врло би велики део ослепио; ово пак наше сунце, ваљда за то што га сви знамо, нико неће ни да погледа, па зато се нико на њ' и не жали, а оно је куд и камо јаче од сваке електричне лампе.

Утицај светлости на очи, дакле зависи од начина како се гледа, и електрично осветљење бити у неколико штетно док буде ново, јер ће сваки гледати пре у лампу него у предмете које она осветљава. Кад електрична светлост постане обична ствар. Онда се нико на њу неће пожалити.

Међу тим да видимо, какве су то болести које долазе од осветљења електричном светлошћу и које се тако често од необавештених износи као страшило против електричне светлости?

Један је члан ове комисије имао прилике да сам од ње пати прошле године, те према томе из искуства зна у чему се састоји та болест. Она се добија онда кад се из близине гледа у електрични пламен, који има јачину од једне, две или више хиљада свећа. И за сво време док се у пламен гледа, не осећа се ништа, али кад се заспи и проспава један или два сата, онда човека пробуде извесни болови у оку, очи засузе и отеку, па пошто тако стање потраје неколико сати, сви болови прођу. Према томе баш и кад би била јака светлост, опет од ње не би патили они који улицом пролазе него они, који би имали да испитују или гледају светлост из близа јер се до сад нико из публике није разболео од електричне светлости, а од оних који су морали из близа да гледају у електричну светлост нико није до сад ослепио.

Овде ваља одма да напоменемо да се очи разболу не за то, што је то била светлост електрична, него за то што је била јака и изблиза гледана. Исти је члан комисије боловао од очију и услед посматрања сунца и болови су били у свему исти са онима од електричне светлости. Ако се дакле ко и разболе од јаких сунчевих зракова, ипак цео наш живот проводимо на дневној сунчевој светлости и нико се не жали да му је обична дневна светлост сувише јака, ма да је милијунима пута јача и од најјаче електричне светлости.

Ви видите да је то боловање од кога страхују наши суграђани, ако би било електрично осветљење, релативна ствар. Од ње ће боловати они, који су и до сад боловали, а то су они, који су због испитивања саме светлости принуђени да по неколико сати гледају јак електрични пламен; а за сваког другог, који ради поред тог пламена, нема никакве опасности.

Противници „јаке“ електричне светлости, наводе да је у том погледу боља гасна светлост, јер се од ње нико није до сад разболео. Они веле, да треба гасну светлост баш за то усвојити што је слаба те се немамо плашиги запаљења очију као од сувише јаке светлости.

Ми смо видели ко добија запаљење очију од сувише јаке светлости; видели смо да је та болест ограничена само на оне, који се баве нарочитим испитивањем самих тих јаких светлости и да нико иначе из публике од те болести не пати. Ми у исти мах признајемо да се од гасне светлости не може добити запаљење очију јер је сувише слаба за то. Али у замену за то поред гасне светлости, очи пате од друге болести за коју се зна да долази једино од сувише слабог осветљења. То је кратковидост.

Истина око је наше тако направљено да може да прими и сувише слабу и сувише јаку светлост тиме, што се зеница

скупља и шири, те регулише количину светлости, али и то регулисање има извесне границе.

Кад имамо потребе да радимо са свећом, која је сувише слаба, ми ћемо предмет који гледамо, приближити нашем оку. Кад то учинимо онда се у оку изврши извесна промена — сочиво се испупчи.

Ако то траје мало, онда чим престане, очно се сочиво поврати како је и било, и ништа му не шкоди. Но ако то траје дуже и понови се сваки дан по више сати, онда ће сочиво остати испупчено, и ми смо остали кратковиди. То су последице слабог осветљења. Од тога пате сви они који раде спрам слабог осветљења. Доказ да се доиста пати од недовољног осветљења показују статистички подаци који се најбоље могу да покупе по школама.

Ви знате да ђаци док су у школи тамо мање уче, главно учење предмета врши се у вече, код куће, при светлости лампе, при вештачком осветљењу, које је у највише случајева врло недовољно.

Из статистичких података покупљених из таквих школа, показује се да то ноћно учење увећава број случајева кратковидности. Професор Кон испитао је 9400 ђака из 24 немачке гимназије и нашао је, да процент кратковидности износи 22 од сто у првој, 27 од сто у другој, 26 од сто у трећој, 46 од сто у четвртој, 55 од сто у петој и 58 од сто у шестој години школовања, дакле више од половине ђака постали су кратковиди. Из тога дакле јасно видите, како је штетно по очи кад је осветљење слабо, што ће бити случај ако усвојимо гасно осветљење. Истина ми можемо да увећамо гасно осветљење увећањем бројева лампа. Али ви ћете видети мало час други разлог, који нам не допушта знатно увећавање броја лампа те према томе ако се усвоји гасно осветљење, боловање од кратковидности не они који непосредно немају посла са самом гасном светлошћу (као што код електричне светлости од запаљења очију пате само они, који ту светлост нарочито из близа гледају) него 30 до 50 од сто оне публике која се том светлошћу служи.

Из свега тога излази да са здравственог гледишта за наше је очи боља електрична светлост од гасне.

*

Кад ма како тело горе и даје светлост, онда се поред светлости, у исто време, јавља и топлота о којој мора хигијеничар да води рачуна, јер онај који је близу такве вреле лампе осетиће загревање главе, мозга и очију, услед тога је испаравање очне воде јаче, очи се суше и запаљење очију јавља се као последица.

С тога треба да видимо како у погледу температуре стоје гасна и електрична светлост

Врло је много опита чињено у томе погледу да се нађе који је већи извор топлоте: да ли гасна или електрична лампа исте јачине и свуда се нашло да је температура гасне светлости два пут већа од електричне светлости исте јачине.

И ако дакле ођемо да водимо рачуна и о температури оба светла извора, онда смо принуђени да са тог гледишта усвојимо само електрично осветљење, као мање штетно по главу и очи.

Чувени хигијеничар Петенхофер из Минхена, који је познат са својих испитивања гасног и електричног осветљења, после многобројних и дугогодишњих опита закључио је да у том погледу ваља увек претпостављати гасном осветљењу електрично.

Дакле запаљење очију, које смо избегли код гасне светлости слабошћу њеном, стекли смо тиме што гасна светлост јаче загрева главу и очи, те поред кратковидности изазива и запаљење очију и главобољу. (наставиће св.)

БЕОГРАЂАНИ!

Само још неколико дана, па ће се и у Београду извршити попис људства и домаће стоке на начин како се у целом образованом свету овакви пописи чине. Ово велико и тешко предузеће, има да се изврши за један дан, и то 31. Децембра ове године, а биће далеко веће и пространије од свију досадањих пописа.

За београдско становништво пописи нису никаква новина, само је сада разлика та, што не мора сваки грађанин лично долазити код пописне комисије, да упише себе и своје, него се чини олакшица тиме, што ће становништво пописати по домовима нарочити пописивачи, како закон о пописивању људства и домаће стоке наређује.

Као што је познато, напредне државе пописују редовно од времена на време, своје становништво, занате, имања, стоку, и т. д. све из потребе да се тачно зна бројно стање, величина народа, његова продуктивна снага, имућство итд. Користи пак које од тачног пописа има свака уређена држава односно општина, па и само становништво, очигледне су и опште познате, тако да би било и излишно ређати их.

Из одговора на оно мало питања, што се налазе у спрењеним пописним листама, које ће се раздати свакој породици на дан 29. тек. мес. добиће се подаци о становништву, које држава и општина треба да имају и знају. И ако сваки грађанин, чим листу добије, упише или сам или помоћу пописивача све оно што се од њега жели да дозна, оца је више но сигурно, да ће бити ово државно предузеће крунисано потпуним успехом, чиме ће се и доказати, да и код нас може, благодарећи просвећености становништва, овако велики посао опште користи, да се уради тачно као и у најнапреднијој општини, што ће служити само на част нашој престоници и њеноме становништву.

Рачунају даке на патриотизам грађана престонице, која и у овом послу државе и општине треба да не остане постиђена, а тога неће бити ако сваки вољно успех пописа потпомогне, — може се унапред тврдити, да ће овај садањи попис бити изведен и правилно и потпуно, те да се једном на корист и државе и општине и становништва, сазна право бројно стање београдског живља.

Пописивачи ће указивати становништву олакшице за правилно попуњавање листа; али и грађанство пописивачима треба од своје стране да олакша испуњење ове опште дужности зарад опште користи.

Оволико мислила је главна пописна комисија да неће бити излишно ако се нагласи становништву.

Од стране суда општине вароши Београда 22. Децембра 1890. год. АБр. 2531.

ДОПИСИ ГРАЂАНА

15. Децембра 1890. г.

Никаква захвалност — слаби дарци.

У свакој младој и неуређеној држави, односно општини, природно мора многи посао сачекати да на ред дође: све се од једном не може. То се мора признати, и признаје се. Али се с правом може много што шта приписати у кривину и простом немару. Колико је и колико ствари које изгледају ситнице; које се вечито одлажу; преко којих се олако прелази, без проценивања: да ли је све баш тако „ситно“, и да ли се у каквој ситуацији не налази често и који врло крупан интерес.

Од када је још општина могла на пр. да одгајивање сирочади преда дому за сиротну децу. Па зашто се није учинило? — Просто са немара и олаког схватања ствари. Викало се и викало како бедна деца пролазају по буцацама и влажним јазбинама, како су немоћна слушчад људи, којима се плаћа да их чувају, а не да служе итд. Па ипак мимо све прекоре, пролазило се и без окретања главе. Хвала богу, те је једном данашња општинска управа са друштвом регулисала то питање које од толико година увек беше само ствар „сићушне вредности“, те се тако не зна до данас ни за једно створење које је општина извела на пут, и ако је за свако трошила дуго знатне суме.

Исто тако, ако се не буде хтело једном озбиљније гледати на сва занемаривана питања, исто тако велим биће и са оснивањем дома за остареле и немоћне људе наше општине. Огромне своте издаје општина на седмично издржање, дели многе хиљаде о светлим празницима, плаћа редовно лекарије, а је ли што тиме поможено. Зађите само по страћарама у којима живе ти људи, старци и старице, и видећете, како су покрај све помоћи остављени грозном јаду и чемеру. У леденим пештерама, без леба и најпужније неге, у нечистоћи и прљавштини трају своје последње дане чланови општине, који су дуго година подносили терете, и од којих је — смемо слободно рећи — по неки и доста користи чинио околини док је био у јеку своје снаге, и докле га није беда снашла, да падне у крајње сиромаштво и немоћ. Па зар је лепо гледати како се злопате чланови општине, докле при том уживају помоћ и они који су са стране, и које нити би требало, нити би их смели помагати на штету своје сиротиње.

О овоме је и говорено и писано доста. Једном треба дела. Дела ће бити, ако се само хоће. Издаци које општина данас чини, с малим повишењем, довољни су да се установи дом за неговање остарелих и изнемоглих сиромашака овако, како се то ради по свима уређеним општинама.

Ако је ишта грозно, и немилосрдно, одиста је у највећој мери допустити да, тако рећи скапавају на очима свију нас, толики људи, које је друштво, општина, дужна да не напусти, Нека сваки стави на срце руку, па нека помисли како ли је људима у овим студеним данима, кад им ваља живети од десетак динара, у новцу што добијају, докле би им се за те суме могла да даде боља нега у дому.

О организацији дома, ваља засебно писати. За овај пут главни ми је циљ да укажем претом на један немар, на једну нарочиту нашу незахвалност, која стоји у вези, и због које неће ни бити великих завештања и прилога појединих имућних грађана из којих би се најлакше могао подићи и одржавати дом за сирочад и за изнемогле.

Тај немар, та незахаалност је у томе, што се не води никакав рачун о ономе што је кад ко завештао. Ено у дворници општинској има пуно огледала, са сјајним рамовима.

А зар није требало одавно да на њихова места дођу слике оних добротвора, који су до сада завештавали општини за њену сиротињу огромне своте. Само један Коста Хранисављевић завештао је 3000 дуката у готовом новцу; а да не говоримо о Црнобарчевом фонду и некадањем Вучићевом поклону, итд. И треба ли онда тражити да се ко сећа сиротиње, кад не зна хоће ли се и како воља његова испунити и са завештањем правилно руковати, те да буде истините користи.

Апел на данашњу управу општинску, да се извуку из заборава завештања; да се о њима састави и утврди рачун; да се слике тих добротвора изложе у дворници и да се на тај начин положи темељ фонду коме ће многи грађани радо остављати легате кад има признања.

До сада признања није бивало, па је ли требало и могло бити више завештања?....

Р.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Осветљење. У седници 17. ов. мес. одбор општински усвојио је предлог комисије и донео одлуку да се уведе електрично осветљење.

Према ранијој одлуци осветљење се има извршити средством повластице. Стечај ће се расписати одмах.

Изабрани. На скупштини еснафских изасланика, која је држана прошле недеље, 16. ов. мес. у општинској дворани извршен је избор нових чланова и заменика за првостепени трговачки Суд овако:

а) За чланове: Димитрије Николајевић трг. Алекса Богатинчевић трг. Милош Гођевац трг. Давид Були трг. Милоје Тадић трг. Свегозар Стјепановић трг.

б) За заменике: Панта Митић столар, Јован Христић механџија, Пера Радовановић трговац, Милорад Стефановић бакаши, Глиша Матић обућар, Милан Антоновић златар.

Подељено. Као сваке и ове године општинска управа надобијала је знатне новчане прилоге, који су подељени сиротињи као помоћ да лакше и боље проведе велики празник Христовог рођења.

О свима прилозима штампаће се јаван рачун; а на овоме месту највећа захвалност свима прилагачима који се племенито сетише невољних суграђана својих!

Напомена. Обраћамо пажњу читалаца на поклич главне пописне комисије, који доносимо на петој страни овсга броја.

Није потребно да овде ишта више наводимо, а надати се је де ће београдски листови од своје стране потпомоћи да се ствар што већма популаризује, те да се и становништво вољно одазове дужности својој на дан пописа.

Примио дужност. Новоизабрани лекар општински за квартал теразијски, г. Др. Данило Данчевић, примио је дужност 22. ов. месеца.

Предавање. На Св. Стевана 27. ов. мес. држаће у општинској дворани у 10 час. пре подне, јавно предавање „О попису људства“ г. Др. Драгиша Бурић статистичар мин. фин. и хонорарни шеф статистичког одеља општ. Суда. С тога обраћамо пажњу пописивача особља општинске администрације. Приступ је бесплатан и допуштен свакоме без разлике, ко год се за питања интересује.

Г Л А С Н И К ОПШТИНСКОГА СУДА И ОДЕЉАКА

(Нађено). Пре неколико дана уваћен је на дунаву један повећи чамац.

Исто тако, пре 6 дана, нађен је у „глумучкој“ улици један печат за восак неке агентурске радње са латинским натписом.

Сопственици да се јаве одељку варошко дунавском,

(Сточни пасоши). Од сада се за издавање сточних пасоше код општинских власти неће наплаћивати никакве друге таксе сем законом о таксама предвиђене у 0.05 дин. за свако грло.

НАШЕ СЛУЖБЕНЕ ИЗЈАВЕ

„Мале Новине“, у 350. броју донеле су белешку како су за пописиваче, одређени људи који нису ни питани претходно, „да ли се могу да приме те дужности“, и да су одређени „махом људи који припадају опозицији данашњој влади“.

Овако лакомислено тврђење може само да нанесе штету ствари, а ничим да користи.

Није нико одређиван ни из каквих других побуда, но из прости потребе. Поступљено је само онако како закон налаже, а почем је закон изашао скоро пред сам попис, Суд општински није ни имао могућности ни времена да икога претходно пита. Редом, по списку грађана и шематизму, одређени су без икакве разлике само људи који по интелигенцији својој могу да изврше оно што закон наређује, да изврше један посао не само потребе државне него и посао опште части.

За осуду је што су „Мале Новине“ могле да искажу оно што не стоји. Разлика је кад се нешто по морању или с вољом врши. Да попис испадне добро, зависи скоро највише од пописивача. Па зар онда треба сејати раздор гди му места нема на штету саме ствари. Пописивачима је одређено колико је могло бити мање кућа, а дужност је и часна и патриотска. Ми би могли указати прстом на једну од нас недалеку престоницу, у којој се интелигентни људи сви без разлике управо грабили и сваки радо потрчао да попис помогне, сматрајући да у успеху тога посла јавног, лежи част земље пред образованим светом; а код нас међутим и на жалост има их ето који шаљу олако писане белешке да штете, место да користе ствари.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА.

Трошарина софијска. У Софији је трошарина заведена пре неколико година. У прво време, за три године, општина је прибирала трошарину у сопственој режији а за тим почела уступати је лицитацијом закупу.

За идућу годину трошарину је закупио Илија Захаријев и лицитацијом дао 1,920.018 динара.

Трамвај у Једрену. Кроз кратко време почеће грађење трамваја и у Једрену. Трамвај ће се саградити по Дековиловој системи, а везиваће жељезничку станицу са свима деловима вароши. Цела пруга износиће 7 километара дужине Чека се још само да влада донесе своје решење о повластици, па ће се одмах с повлашћеником везати уговор.

Цариградски ке. Један француски лист саопштава услове концесије по којој ће се градити ке на обалама Златнога Рога. Ма колико да су особене прилике цариградске, није без вредности да изнесемо бар јоне главне тачке које мање више свуда могу бити једнаке.

Повластица се даје Мишел-паши на грађење и експлоатацију не само ке-а него и док-ова и антропоа, Повлаштеник саставиће анонимно друштво и то у року од 18 месеци од дана подписа уговора. Друштво има права да постави и шине за олакшицу превоза еспапа између ке-а царинарнице и антропоа а тако место трамвај и омнибусе. Друштво мора у остављеном року од 18 месеци поднети министарству грађевине планове и пројекте целог предузећа а тако исто и предлог диференцијалних тарифа. Одобрење планова и пројеката мора изићи у року од 3 месеца. Министарство ће преко нарочитих органа имати право да води контролу од почетка до краја рада а тако исто и за време експлоатације, и то на свеколике приходе и ке-а и трамваја и антропоа. Царинарници припада царинска контрола, Рок повластице 85 година. По истеку првих 40, држава имаће право на откуп с тим да 80 од сто бруто прихода према приходу за последњих 5 година служи за амортизацију. Ова сума не може бити мања од оне коју представља интерес и амортизација капитала још не исплаћеног. Влада гарантује исплату а вршиће се по одредбама нарочитог међусобног уговора. Сав материјал са стране не подлежи царини. Друштво је дужно све радове одржавати у добром стању за сво време трајања повластице.

БИЛЕТЕН

О РАЂАЊУ, ВОЛОВАЊУ И УМИРАЊУ У БЕОГРАДУ
од 1.—10. децембра 1890. године

А) О рађању

Рођено је свега 45 и то: мушких 26, женских 19, православних 39, римских 4, евангелских 2 и еврејских 1.

Б) О боловању

По извештајима овдашњих лекара, боловало је свега 348 то од ових болести:

I. Од инфекциозних болести

Наступне грознице 44. Црвеног ветра 3 (дорф.) Тифуса 2, (дорф.) Дифтерије 1. Рубелл 2. Варицеле 2. Морбиле 3. Венераје 21. Сибилуса 11.

II. Од осталих болести

Ревматизма 17. Анемије 2. Шкрофула 1. Запаљена мозга и кожа 4. Хистерије 2. Епилепсије 4. Екламсије конвулзије 1. Невралгије разне 7. Разни парализа 1. Мане срца 3. Катара респират. органа 64. Запаљене плуца 16. Запаљене плућне марамице 2. Туберкулозе 23. Устобоље 1. Ангине 22. Паротитиса 1. Катара желудка 14. Шулева 1. Катара црева 18. Запал. трбушне опоне 5. Колике 2. Метритиси метророгије 1. Других болести сексалних 6. бол. очију 7. Уртикарије 1. Абцес флегмоне 1. Форункуле 1. Екцема 4. Херпеса 1. Друге кожне болести 5. Пришт. грангреце. 1. Перитонитиса 2. Запал. костију и глобова 1. Рана 1. Модрица 2. Изгорења 1. Грознице пјерпералне 1. Псеопазеле 3. Абортуса 3.

В) О умирању.

Умрло је свега 29 лица и то 14 мушких, и 15 женских, од ових болести:

Морбила 1. Атровије дечије 1. Маразмуса 2. Апоплексије мозга с парализ 1. Запаљене мозга 2. Екламсије конвулзије 3. Тетануса 1. Крупа 2. Запаљене плућа 7. Туберкулозе 5. Услед порођаја 1. Разних неоплазма 1. Непознатих болести 1. Разне друге болести 1.

Испод 1 године 8. Од 1—5 год. 6. Од 5—10 год. 1. Од 10—20 год. 2. Од 20—30 год. 2. Од 30—40 год. 1. Од 40—50 год. 2. Од 50—60 год. 3. Од 60—70 год. 1. Од 70—80 год. 2. Од 80—90 год. 1.

У кварту Палилулском 11. Врачарском 7. Теразијском 4. Варошском 0. Савамалском 3. Дорћолском 4.

Од ових лечено је 23, а 6 пије.

Физикус

Др. П. Стелит.

ЦАРИНСКИ ИЗВЕШТАЈ

I. ПРИХОД ЦАРИНАРНИЦЕ БЕОГРАДСКЕ

ЗА МЕСЕЦ НОВЕМБАР

Упореден за 1889-ту год. и 1890-ту год.	Разлика	
Од увоза	337.331.60	385.551.63 48.220.03 дин.
извоза	43.005.75	33.812.78 9.192.97 "
провоза	1.732.20	1.356.94 375.26 "
сместината	637.68	1.965.02 1.327.34 "
сигарнице	2.308.67	842.77 1.365.90 "
ванред. приходи	407.---	2.954.02 2.547.02 "
крчмар. марака	2.455.83	1.650.06 805.77 "
обртне порезе	122.720.05	138.864.02 16.143.97 "
Свега	510.498.78	566.997.24 56.498.46 "

Више у 1890. год. приход државни 56.498.46 динара

II. ОПШТИНСКИ ПРИХОД

Упореден за 1889-ту год. и 1890-ту год.	Разлика	
Од кадарине	14.723.32	10.934.77 3.788.55 дин.
мерине	није било	4.676.68 4.676.68 "
» пијачне таксе	"	460. — 460. — "
» аренде касапске	"	3.80 — 3.80 "
» обаларине	"	111.60 — 111.60 "
Свега	14.723.32	16.186.85 1.463.53 дин.

Више у 1890. год. општ. приход 1.463.53 дин.

НАРЕДБА ВАР. УПРАВЕ

Пуцање из пушака у вароши је забрањено и казнимо по § 360 кривич. законика.

Ради предупредбе сваког могућег несрећног случаја, који се може десити кад се из пушака пуца, особито кад то чине неразборити или деца, Управа вароши Београда позива грађанство да обрати пажњу на савју децу и млађе, и надозвољавају

им пуцање из пушака сада о Божићним празницима, ако желе избећи сваки немио случај и казну.

Од Управе Вароши Београда 21. Децембра 1890. године Бр. 20.252 у Београду.

ВОЈНА ОБЈАВА

Сходно предлику господина министра војног ЕОБр. 6481. 3. тек. месеца и команд. дунавске дивизије ЕБр. 6316 од 9. тек. месеца саопштава се свима обвезницима I. и II. позива народне војске следеће:

Кад прописаних тканина за одело обвезника народне војске нема у варошима па продају, позват је домаћи привилеговани фабрикант тканина Браћа Минх из Параћина за извештај о најпробитачнијем начину, како старешине и војници народне војске могу лако и брзо набавити чоху и сукно за ово одело, и одговорити да је вољан у свима дивизијским местима: Београду, Нишу, Бранјевицу, Књажеву и Ваљеву отворити филијале у којима би се могла добити у свако доба прописна чоха или сукно за одело народне војске. У том случају, кад се чоха или сукно набавља из филијала ога би била скупља са 8 од сто од утврђене цене што би се у име провизијона морало давати продавцима.

Да би народни војници дошли до јевтинијег одела, фабрикант је изјавио, да се сви обвезници којима одело треба, могу са поручбином обратити непосредно, било самој фабрици тканина у Параћину, или главном стоваришту у Београду, па ма како била мада поручбина, која ће се одма најтачније извршити. У том случају, осим незнатне поштарине, коју би обвезници имали да носе, сви би остали трошкови отпали, а војници би имали сталну фабричну пену, дакле јевтиније него кад би чоху или сукно из филијала набављали.

Утврђене цене чохе и сукна за одело народне војске ове су:

1. Чоха за колоран и чакшире 7.50 дин. метар.
2. Чоха сура за капе шајкаче 7.30 динара метар.
3. Чоха угасито плава за шајкаче 9.37 динара метар.
4. Чоха црна за капе шајкаче 7.30 динара метар.
5. Чоха вишњева за капе шајкаче 8.50 динара метар.
6. Чоха гарана за капе шајкаче 9.00 дин. метар.
7. Сукно за колоран и чакшире 6.00 динара метар.

Обвезници народне војске дужни су одело набавити, како би га приликом првог вежбања имали.

Број 10231 Из канцеларије VII пуковске окружне команде 13. Децембра 1890. год. у Београду.

ВОЈНА ОБЈАВА

(о отварању нових курсева за спрему резер. официра.)

Сходно претлику г. министра војног од 14. тек. месеца ФБНр. 9042. и команданта Дунавске дивизијске области од 14. тек. месеца Бр. 8465, отвориће се и ове године курсови за спрему резервних официра. У ове курсеве примаће се само резервни наредници и они резервни поднаредници, којима је на реду да се снапреду у нареднички чин.

Курс овај трајаће пет месеци а почетак курса подешен је овако: да команданти пошто сврше најужнија знања пређу одмах на практично поље и поредног узвек ому трупе сталног кадра прођу водну чекну одбено ескадрону и батеријску школу и на тај начин усусобе се што боље за водничке дужности. По свршетку практичног курса полагаће испите и који га положе биће произведени у чинове резервних поручника овога рода војске; ако га не положе вратиће се са истим чином и вршиће и даље подофицирске дужности.

Курсеви почеће од првог месеца марта, наутрај у Београду (или можда нешто касније) о чему ће се допније донети коначна одлука. У ове курсеве примиће се прво они, који се добровољно пријаве, а по том они, које изабери и одреде команданти на основу чл. 92. закона о устројству војске. Број кандидата за пешадију и једне и друге категорије може бити до 500 подофицира, за артиљерију и коњицу 25—30 подофицира, артиљеријски и коњички кандидати спремаће се, орани за себе. Или укупно у Београду, а пешадијени кандидати ако их не буде више од 200 можда ће се примати и по дивизијама или можда ће се и они сви дозвати на једно место и тако укупно спремати, о чему ће се такође допније известити.

Према овоме позивају се овим путем кандидати за сирему резервних официра, а који по предњем претпису господина министра права имају да се команди VII пуков. округа пријаве најдаље до 30 овог месеца пре подне ради узимања од истих потребних података.

Бр. 10466. Из канцеларије VII пуковског округа 18 Децембра 1890 год. у Београду.

ВОДОВОДНЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Управа водовода београдског овим објављује писмену лицитацију за грађење великог резервара за нов водовод београдски.

Резервар ће бити сав од бетона.

Писмене понуде подносиће се најдаље до 28 Јануара 1891. године, 5 сати у веч. у запечатеном писму адресоване, Орденам и у назорне комисије за грађење водовода са назначењем места куверти.

Понуда за резервоар

Понуде које доцније стигну неће се узимати у обзир.

Цртежи и услови под којим се овај посао у израду дају могу се добити од потписате управе, која је готова и сваке друго објашњење дати.

Број 368. Од Управе водовода 7. децембра 1890. год. у Београду.

ПРЕГЛЕД

О ДОЛАЗЕЊУ И ОДЛАЗЕЊУ ПУТНИКА

Од 10. до 20. дек.	Из Србије	Са стране	У Србију	На страну
т. г. железницом	1062	753	913	611
Од 8. до 10. јану.	119	309	382	592
т. г. железницом	1881	1262	1245	1203

Београдске лицитације

а) Артиљерско-техничко одељење министар. војног одредило је за 31 Дек. тег. год. лицитацију за набавку 50.000 кгр. хумпора у шпикама. Кауција за Србина 10, за странца 20 од сто од излицитиране цене.

б) Артиљерско техничко одељење минист. војног државе 29. Дек т. г. Лицитацију за набавку 200.000 кила рафиниране шпалитре. Кауција за Србина 10, за странца 20 од сто од излицитиране цене.

в.) Рударско одељење мин. нар. привреде одредило је за 28. дек. т. г. лицитацију ради продаје 1000 килогр. антимонске руде. Кауција 10.000 дин. Услови у канцеларији истог одељења.

г) Артиљерско-техничко одељење мин. војног државе 31. Дек. т. г. лицитацију у ремонтском свом одсеку ради набавке боовина и шпала за 120 бола. Кауција за Србина 10, за странца 20 од сто од излицитиране цене.

д) Управа војне одеље државе 29. Децембра текуће године лицитацију за набавку 8000 кила коже (ћона). Услови и мустра у канцеларији исте управе.

е) Управа војне одеље државе 28. 29. и 31. Децембра текуће године лицитацију за набавку потребног јој материјала. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

ж) Економно одељење министарства војног државе 31. Децембра т. г. лицитацију за набавку канцеларског материјала потребног министарству у 1891. години. Кауција 400 динара у аванс.

з) Управа војне одеље државе 3. Јануара 1891. год. лицитацију за набавку 6000 кила шпала. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

и) Економно одељење мин. војног државе 29. т. м. лицитацију за повез војничких билета. Кауција за Србина 10, за странца 20 од сто од излицитиране цене. Услови и мустре у канцеларији исте управе.

ј) Министар нар. привреде државе 4. јануара у канцеларији одељења шума еког лицитацију за сечу 16.000 куб. метра. Услови у канцеларији истог одељења.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

- а) За свирање музике оркестра по заказу општине од концерта до 5 „
 - б) За свирање са певањем вештака од 1 концерта 5 „
 - в) За свирање жедског оркестра (Дамон-Валса) 20 „
- II.
- а) За свирање музике од 1-ог реда 15 „
 - б) за 1 играчку у локал. II-ог реда 10 „
 - в) за 1 играчку у локал. III-ег реда 10 „

III.

- а) за панораму на дан 5—10 „
- б) за разне представе и показивање светлина, дневно 10—50 „
- в) за менаџерије и музеуме 5—15 „
- г) Циркус од представе 10—20 „
- д) за забаве „Тинга-Танга“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера 50 „

IV.

За друге прете забаве које одне нису предвиђене певањем и свирањем од засебно.

За воду на савској думни.

- а) буре од 3 акова 00—5 дин.
- б) буре од 6 акова 00—10 „
- в) буре од 9 акова 00—15 „

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

- а) за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на сиратове 0,40 „
- б) за неуздан шпакерд 0,40 „
- в) за угази 0,80 „
- г) за велики уздан шпакерд у једном сирату 1,00 „
- д) за чишћење димњака од два сирата 0,40 „
- е) за чишћење простог димњака 0,20 „
- ж) за чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пењима 0,20 „
- з) за чишћење чункова од 2 и по метра на више уједно са пењима 0,40 „
- а) за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на сиратове 1,50 „

II. ИЗВОЖЕЊЕ ВУБРЕТА

- а) за собу и кујну или мањи дућан са собом 0,20 „
- б) 2—3 собе са кујном или мањи дућан са собом 0,60 „
- в) 4 и више соб са кујном или гостионица са кујном без штале 1,00 „

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА

- а) од кубног метра 10,00 „
- б) од акова 0,50 „

IV. ПСЕТАРИНА

- а) марка за пашче једном за свагда 3,00 „
- б) марка за кују 6,00 „
- в) обављање извожених марке ст је половину цене.

V ГРОБАРИНА

- а) гроб за децу 7 дин.
 - б) гроб за одрасле 12 „
 - в) мала гробница 555-52 п. д.
 - г) велика гробница I реда 998-39 п. д.
 - д) велика гробница II реда 1099-32 п. д.
 - е) велика гробница III реда 1684-57 п. д.
- VI. МЕТВАЧКА КОЛА
- а) мртвачка кола стара са 2 коњима у једном 12,90 „
 - б) мртвачка кола нова са 2 коња 36,90 „
 - в) мртвачка кола нова са 4 коња 72,90 „

О В З Н А Н А

(ЗА ОБВЕЗНИКЕ РЕДОВНЕ ВОЈСКЕ)

Сви обвезници редовне војске VII активног пука Краља Александра I. као и сви прекобројни, који се као такви у списковима обвезника воде, позивају се да одмах дођу у благајно одељење суда београдске општине, ради извеснога саопштења.

Ко се овоме позиву не одазове, и до краја овог месеца најдаље, не буде се јавио, казниће се према закону.

Од суда општине вар. Београда 23. Новембра 1890. АВр. 2319.

Од суда општине вар. Београда 1. децембра 1890. АВр. 2164.

ОБЗНАНА

— О прилепливању таксених марака на објаве —

Расписом господина министра финансије од 3. тек. мес. ПрБр. 11.704 објашњено је да се на сваку објаву за издавање под кинрију, било написану било штампану, мора од сад прилепити марка од 5 пара динарских.

То се овим, а према наредби Управе вароши, даје грађанству на знање

Од Суда општине вароши Београда — 15. новембра 1890. АВр. 2255.

КЊИЖВНИ ОГЛАСИ

Изагла је:

ИСТОРИЈА
ТУРСКЕ ЦАРЕВИНЕ

НАПИСАО

С. ЛЕН-ПУЛ

С БЕОГРАДСКОГ ПРЕВВО

ЧЕД МИЈАТОВИЋ

Цена 3 дин.

Може се добити у свима књижарама

Књижара В. Валожића.

НАРОДНА ПОЛЕЗИЈА
У ОКРУГУ УЖИЧКОМ

ПРИЛОГ ЗА ГРАЂУ

од Срет. А. Поповића

Цена 50 п. дин.

Може се добити у писца, у Александровцу (округ крушевачки)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска.

Парна штампарија Народне Радикалне Странке.

Уредник Спасо Хади Ристић

У књижари В. Валожића у Баограду и у свима књижарама Србији може се добити:

ГРАМАТИЧИЦА

ЗА III РАЗРЕД ОСНОВНИХ ШКОЛА

од

Жив. П. Симића

Цена 50 пара дин.

(Одобрена од главног просветног савета и г. министра просвете за ручну ћачку књигу).

ЧИТАОЦИМА

Молимо најлепше све оне који наш лист држе а нису још положили што на име претплате дугују, да поставе паре разносачима листа, који ће им признанице предати. Ко не буде то учинио до 5. Јануара идуће године томе ћемо морати да обустамо шиљање листа.

Од нове године лист ће се слати само онима који се претплате.

Молимо и све општинске судове из унутрашњости да пошаљу суме које нису положене.

Претплату из унутрашњости најбоље је полагати код пошта.

Примаће по умерену цену трговачке и сваковрсне друге приватне огласе.

Власништво

„БЕОГРАДСКИХ ОПШТ. НОВИНА“

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 13. до 18. децембра закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Ч е г а	100 кр. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
20449	Брашна пшенич.	17.60	6640	Сламе	2.50
	Шисарке	—		Ужарије	—
264.544	Пшенице	13.40	1239	Зајмака	110
84.543	Кукуруза	10.20		Разне зелени	—
30.213	Ражи	12.30	5739	Сира	50
	Ђумура дрвена	—		Доја топљена	—
18.046	Јечма нова	11.30		Коже сирове	—
44.911	Овса	12.50		Катрана	—
4.660	Јабука	20		Црева урађена	—
1535	Пасуља	29		Паприке алевне	—
2831	Кромпира нова	10.50	48.271	Свиња дебелих	73
	Вуне пране	—	70	Рибне фришке	160
1.154	Црна лука	4.50	2061	Сува меса, прш.	200
	Меда	—	7.460	Креча	3.50
7527	Ораја	—		Цемент	—
	Грожђа	—		Купуса кисела	—
	Воћа разна	—	140.000	Камена проста	—
	Живине урађене	—	339.703	Дрвен. разне	—
	Угљена камена	4	188734	Вина црна	30
97.173	Шљива сувих	56.50	10523	Ракије ком. меке	—
	Масти	—		Ракије шљ. меке	30
63.640	Сена	4.50			